

სახაზინო სამსახურის
ი ნ ფ ო რ მ ა ც ი ა
საქართველოს 2017 წლის იანვარ-ოქტომბრის სახელმწიფო ბიუჯეტის
შემოსულობების, გადასახდელების, ნაშთის ცვლილებისა და მთლიანი
საღდოს შესახებ

სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები

საქართველოს 2017 წლის იანვარ-ოქტომბერში სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობებმა შეადგინა სულ 9 501 853.0 ათასი ლარი; მათ შორის: სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები მიღებული იქნა 8 019 293.4 ათასი ლარის მოცულობით, არაფინანსური აქტივების კლებით მიღებულმა შემოსულობებმა შეადგინა 71 368.9 ათასი ლარი, ფინანსური აქტივების კლებით მიღებული იქნა 64 655.2 ათასი ლარი, ხოლო ვალდებულებების ზრდით 1 346 535.5 ათასი ლარი.

2017 წლის იანვარ-ოქტომბერში მიღებული სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლებმა (8 019 293.4 ათასი ლარი) შეადგინა წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობის (9 489 460.0 ათასი ლარი) 84.5%;

– გადასახადების წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობამ შეადგინა 8 820 000.0 ათასი ლარი, ფაქტიურად მიღებულია 7 414 522.6 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მოცულობის 84.1%;

მათ შორის:

„გადასახადებმა შემოსავალზე, მოგებაზე და კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე“ საპროგნოზო მოცულობამ შეადგინა 3 251 000.0 ათასი ლარი, მიღებულმა შემოსავალმა შეადგინა 2 793 092.4 ათასი ლარი, რაც გეგმის 85.9%-ია; მათ შორის:

„საშემოსავლო გადასახადის“ წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობამ შეადგინა 2 570 000.0 ათასი ლარი, ფაქტიურად მიღებული იქნა 2 131 181.6 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მოცულობის 82.9%;

„მოგების გადასახადის“ სახით მიღებული შემოსავლების მოცულობამ (661 910.8 ათასი ლარი) შეადგინა წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობის (681 000.0 ათასი ლარი) 97.2%;

გადასახადებმა ქონებაზე შეადგინა 6.4 ათასი ლარი.

– წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობამ „გადასახადებზე საქონელსა და მომსახურებაზე“ შეადგინა 5 406 000.0 ათასი ლარი, მიღებულმა შემოსავალმა შეადგინა 4 584 590.1 ათასი ლარი, რაც გეგმის 84.8%-ია; მათ შორის:

„დამატებული ღირებულების გადასახადის“ წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობამ შეადგინა 3 779 000.0 ათასი ლარი, ფაქტიურად მიღებული იქნა 3 402 106.8 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მოცულობის 90%;

„აქციზის“ სახით მიღებულმა შემოსავლებმა შეადგინა 1 182 483.4 ლარი, რაც გეგმის (1 627 000.0 ათასი ლარი) 72.7%-ია;

– წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობამ „გადასახადებზე საგარეო ვაჭრობასა და საგარეო ეკონომიკურ ოპერაციებზე“ (იმპორტის გადასახადი) შეადგინა 76 000.0 ათასი ლარი, მიღებულმა შემოსავალმა შეადგინა 58 053.5 ათასი ლარი, რაც გეგმის 76.4%-ია. „სხვა გადასახადების“ სახით მიღებულმა შემოსავლებმა იანვარ-ოქტომბერში შეადგინა -21 219.8 ათასი ლარი.

სახაზინო კოდების სისტემის რეფორმის ფარგლებში, 2016 წლის პირველი იანვრიდან ყველა გადასახადის სახაზინო კოდი გაუქმდა და ამოქმედდა გადასახადის ერთიანი სახაზინო კოდი; შედეგად გადასახადების მობილიზება ხდება აღნიშნულ ერთიან სახაზინო კოდზე და შემდგომში გადასახადი სახეების მიხედვით ნაწილდება ფაქტიურად დეკლარირებულ ვალდებულებებზე, ქრონოლოგიური წესით, კუთვნილი სავადო თარიღის მიხედვით.

გრანტების წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობამ შეადგინა 284 460.0 ათასი ლარი, ფაქტიურად მიღებულია 273 401.3 ათასი ლარი (რაც გეგმის 96.1%-ია); მათ შორის:

– ინვესტიციური კრედიტებისა და გრანტების ფარგლებში ჩარიცხული თანხების შესახებ ფინანსთა სამინისტროს სახელმწიფო ვალის და საგარეო დაფინანსების დეპარტამენტის ინფორმაციით, სახაზინო სამსახურის ერთიანი ანგარიშის გაუვლელად მიღებული 99 913.2 ათასი ლარი;

– საგარეო წყაროებიდან მიღებული ბიუჯეტის მხარდამჭერი გრანტი – 60 218.6 ათასი ლარი;

– „საქართველოს 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 თავის, 34-ე მუხლის და „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული საჯარო სამართლის იურიდიული პირების ანგარიშზე განთავსებული თავისუფალი ნაშთის ნაწილი – 43 652.1 ათასი ლარი მიიმართა სახელმწიფო ბიუჯეტში;

– სახაზინო სამსახურის მომსახურებაზე მყოფი ინვესტიციური პროექტების გრანტები სულ 16 383.5 ათასი ლარი, რომლის ექვივალენტი უცხოური ვალუტა, ხაზინის სავალუტო ანგარიშზე დონორების მიერ პროექტების დასაფინანსებლად ჩარიცხული თანხიდან, დაკონვერტირდა და ხაზინის ერთიანი ანგარიშის მეშვეობით მიიმართა სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლებში;

– „სამინისტროების და უწყებების მიერ მიღებული ფულადი გრანტების/მიზნობრივი დაფინანსების აღრიცხვის და ხარჯვის შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 30 დეკემბრის #419 ბრძანების თანახმად, ბიუჯეტში ასახული საბიუჯეტო ორგანიზაციებზე დონორების მიერ გამოყოფილი მიზნობრივი დანიშნულების გრანტები 53 233.9 ათასი ლარი (მათ შორის, სახაზინო სამსახურის ერთიანი ანგარიშის გაუვლელად მიღებული 3 636.3 ათასი ლარი).

„სხვა შემოსავლების“ წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობამ შეადგინა 385 000.0 ათასი ლარი, ფაქტიურად მიღებული იქნა 331 369.5 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მოცულობის 86.1%. მ.შ. საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ მიზნობრივი დაფინანსების სახით მიღებული ნებაყოფლობითი ტრანსფერები, გრანტების გარდა 10 995.8 ათასი ლარი, რომელიც ბიუჯეტში აისახა ზემოთ მითითებული ბრძანების შესაბამისად.

2017 წლის იანვარ-ოქტომბერში „არაფინანსური აქტივების კლებით“ მიღებული შემოსულობების მოცულობამ (71 368.9 ათასი ლარი) შეადგინა წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობის (90 000.0 ათასი ლარი) 79.3%;

მათ შორის:

- შემოსულობებმა ძირითადი აქტივების გაყიდვიდან (36 499.6 ათასი ლარი) შეადგინა წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობის (58 000.0 ათასი ლარი) 62.9%;
- არაწარმოებული აქტივების გაყიდვიდან მიღებულმა შემოსულობებმა (34 835.2 ათასი ლარი) შეადგინა წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობის (32 000.0 ათასი ლარი) 108.9%; მათ შორის:

მიწის გაყიდვიდან მიღებული შემოსულობის წლიური გეგმის საპროგნოზო მოცულობამ შეადგინა 2 000.0 ათასი ლარი, ფაქტიურად მიღებული იქნა 3 614.8 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მოცულობის 180.7%;

რადიოსიხშირული სპექტრით ლიცენზიის სარგებლობით მიღებულმა შემოსულობებმა შეადგინა 31 207.9 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მოცულობის (30 000.0 ათასი ლარი) 104.0%;

„სხვა დანარჩენი ბუნებრივი აქტივებიდან“ მიღებულმა შემოსავლებმა იანვარ-ოქტომბერში შეადგინა 12.6 ათასი ლარი.

„ფინანსური აქტივების კლებით“ მიღებული შემოსულობების მოცულობამ შეადგინა 64 655.2 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მოცულობის (85 000.0 ათასი ლარი) 76.1%-ია.

„ვალდებულებების ზრდით“ მიღებული შემოსულობების მოცულობამ შეადგინა 1 346 535.5 ათასი ლარი (რაც საპროგნოზო მოცულობის – 1 792 715.0 ათასი ლარის 75.1%-ია);

მათ შორის:

- საშინაო ვალდებულებების ზრდით (შემოსულობები ფასიანი ქაღალდებიდან, გარდა აქციებისა) ფაქტიურად მიღებული იქნა – 343 979.2 ათასი ლარი, რაც გეგმის (400 000.0 ათასი ლარი) 86%-ია;
- საგარეო ვალდებულებების ზრდით მიღებული იქნა – 1 002 556.3 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მოცულობის (1 392 715.0 ათასი ლარი) 72%-ია; მათ შორის:
- საინვესტიციო გრძელვადიანი შეღავათიანი კრედიტები - 708 224.4 ათასი ლარი, რაც გეგმის (922 715.0 ათასი ლარი) 76.8%-ია; მათ შორის:

- ინვესტიციური კრედიტების ფარგლებში ჩარიცხული თანხების შესახებ ფინანსთა სამინისტროს სახელმწიფო ვალის და საგარეო დაფინანსების დეპარტამენტის ინფორმაციით, სახაზინო სამსახურის ერთიანი ანგარიშის გაუვლელად მიღებული კრედიტები სულ 439 684.9 ათასი ლარი;

- სახაზინო სამსახურის მომსახურებაზე მყოფი ინვესტიციური პროექტების კრედიტები სულ 268 539.4 ათასი ლარი.

- საგარეო წყაროებიდან მიღებული ბიუჯეტის მხარდამჭერი კრედიტები – 294 332.0 ათასი ლარი, რაც გეგმის (470 000.0 ათასი ლარი) 62.6%-ია.

ინვესტიციური კრედიტებისა და გრანტების ფარგლებში ჩარიცხული თანხების შესახებ ფინანსთა სამინისტროს სახელმწიფო ვალის და საგარეო დაფინანსების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციიდან სახელმწიფო ბიუჯეტის

შემოსულობების შესრულების ანგარიშგებაში ასახვისას ამოითიშა კრედიტების და გრანტების თანხები 295 712.8 ათასი ლარის მოცულობით, რომელთა შესაბამისი ექვივალენტები უცხოურ ვალუტაში ჩაირიცხა ხაზინის სავალუტო ანგარიშზე და პროექტის განმახორციელებლების მიერ ხარჯების გაწევის შესაბამისად, ხდება კონვერტირება და ხაზინის ერთიან ანგარიშზე ჩარიცხვის გზით ბიუჯეტის შემოსულობებში მიმართვა.

„საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს სისტემაში შემაჯავლი ბიუჯეტის მხარჯავი ერთეულების მიერ მიღებული საკონსულო მოსაკრებლის, დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში საკონსულო თანამდებობის პირის მიერ გაწეული მომსახურების საფასურისა და ბიუჯეტის სხვა შემოსულობების აღრიცხვისა და გამოყენების წესის შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2010 წლის 15 ოქტომბრის #835 ბრძანებულების შესაბამისად, საკონსულო მოსაკრებლებისა და ბიუჯეტის სხვა შემოსულობების სახით, საგარეო საქმეთა სამინისტროს წერილობითი მომართვების საფუძველზე, 2017 წლის იანვარ-ოქტომბერში სახაზინო სამსახურის მიერ ხაზინის ერთიან ანგარიშზე გატარდა და სახელმწიფო ბიუჯეტის როგორც შემოსულობებში, ასევე გადასახდელებში ასახული იქნა, წარმომადგენლობებისა და საკონსულო დაწესებულებების მიერ მიღებული და ადგილზე გახარჯული თანხები, სულ 2 493.3 ათასი ლარი.

სახელმწიფო ბიუჯეტის ნაშთის ცვლილება

სახელმწიფო ხაზინის ანგარიშებზე 2017 წლის 1 იანვრისთვის რიცხულმა სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებულმა ნაშთმა შეადგინა 704 146.0 ათასი ლარი; აქედან: თავისუფალი ნაშთი – 703 544.6 ათასი ლარი; ფულადი სახსრები საინვესტიციო პროექტების დასაფინანსებლად – 601.4 ათასი ლარი; მათ შორის:

- „დაცული ტერიტორიების განვითარება (გრანტი)“ – 208.3 ათასი ლარი;
- „აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის ზესტაფონი-ქუთაისი-სამტრედიის მონაკვეთის მშენებლობა-რეკონსტრუქცია (კრედიტი)“ – 393.1 ათასი ლარი.

სახელმწიფო ხაზინის ანგარიშებზე 2017 წლის 1 ნოემბრისთვის რიცხულმა სახელმწიფო ბიუჯეტის ნაშთმა შეადგინა 1 085 285.0 ათასი ლარი; აქედან: თავისუფალი ნაშთი – 1 084 998.5 ათასი ლარი; ფულადი სახსრები საინვესტიციო გრანტებით პროექტების დასაფინანსებლად („დაცული ტერიტორიების განვითარება“) – 286.5 ათასი ლარი.

„საქართველოს 2014 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-მუხლის, მე-8 პუნქტის და საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 7 თებერვლის #176-ე განკარგულების და „საქართველოს 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის 20-მუხლის, მე-7 პუნქტის და საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 15 იანვრის #29-ე განკარგულების თანახმად, სულ 135 002.0 ათასი ლარი, სახაზინო ობლიგაციების გამოშვებით მიღებული სახსრებიდან განთავსებულია კომერციულ ბანკებში ვადიანი დეპოზიტის სახით.

საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 22 ივნისის #301-ე დადგენილების „სახელმწიფო ხაზინის განკარგულებაში არსებული ფულადი სახსრების განთავსების წესის დამტკიცების შესახებ“, თანახმად, ხაზინის განკარგულებაში არსებული სახსრებიდან, 500 000.0 ათასი ლარი განთავსებულია კომერციულ ბანკებში ვადიანი დეპოზიტის სახით.

საანგარიშო პერიოდში სახელმწიფო ბიუჯეტის ნაშთის ცვლილებამ (დაგროვება) შეადგინა 381 139.0 ათასი ლარი.

სახელმწიფო ბიუჯეტის მთლიანი სალდო

2017 წლის იანვარ-ოქტომბერში სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები მიღებული იქნა 8 019 293.4 ათასი ლარის მოცულობით (წლიური გეგმა 9 489 460.0 ათასი ლარი); ხარჯებმა შეადგინა 7 439 980.4 ათასი ლარი (წლიური გეგმა 9 181 701.4 ათასი ლარი); საოპერაციო სალდომ შეადგინა 579 313.0 ათასი ლარი, წლიური გეგმა 307 758.6 ათასი ლარი; არაფინანსური აქტივების ცვლილების შესრულებამ შეადგინა 651 435.9 ათასი ლარი. მათ შორის: შესრულებამ არაფინანსური აქტივების კლების მუხლით 71 368.9 ათასი ლარი; არაფინანსური აქტივების ზრდით - 722 804.8 ათასი ლარი.

2017 წლის იანვარ-ოქტომბერში სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლებისა და ხარჯების გათვალისწინებით სახელმწიფო ბიუჯეტის მთლიანმა სალდომ შეადგინა -72 122.8 ათასი ლარი (უარყოფითი), წლიური გეგმა -568 621.4 ათასი ლარი(უარყოფითი).

სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები

„საქართველოს 2017 წლის ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების, არაფინანსური აქტივების კლების და ფინანსური აქტივების კლების და საქართველოს 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კვარტალური განწერის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს 2016 წლის 30 დეკემბრის #348 ბრძანებით დამტკიცებული განწერით, 2017 წლის გეგმით გასაწევი სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები განისაზღვრა 11 415 475.0 ათასი ლარით (მათ შორის საბიუჯეტო სახსრები – 10 338 300.0 ათასი ლარი, კრედიტები და გრანტები 1 077 175.0 ათასი ლარი); საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის #424 ბრძანებით დამტკიცებული „სახელმწიფო ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციების მიერ გადახდების განხორციელების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის შესაბამისად, ვალდებულებები რეგისტრირებულია 10 098 635.8 ათას ლარზე, მოთხოვნამ და გადახდამ შეადგინა 9 120 714.0 ათასი ლარი, (მათ შორის საბიუჯეტო სახსრებით გაწეული საკასო ხარჯების მოცულობა – 8 221 272.8 ათასი ლარი, ხოლო კრედიტებიდან და გრანტებიდან გაწეული საკასო ხარჯების მოცულობა – 899 441.2 ათასი ლარი), რაც ვალდებულების 90.3%, ხოლო გეგმის 79.9%-ს შეადგენს. საბიუჯეტო სახსრებით გაწეული საკასო ხარჯების მოცულობამ 2017 წლის იანვარ-ოქტომბრის მთლიან ხარჯებში შეადგინა 90.1%, ხოლო კრედიტებიდან და გრანტებიდან გაწეული ხარჯების მოცულობამ კი მთლიანი ხარჯების 9.9%.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს 2010 წლის 20 სექტემბრის #738 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციებისათვის ფულის გაცემის ყოველთვიური ოპერატიული ფინანსური გეგმის შედგენის, დამტკიცებისა და ფულის გაცემის წესის დამტკიცების თაობაზე“ ინსტრუქციის საფუძველზე, ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციების მიერ, ბიუჯეტით განსაზღვრული ასიგნებების ფარგლებში, თანხების ხარჯვა იანვარ-ოქტომბერში ხორციელდებოდა საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული ფულის გაცემის ოპერატიული ფინანსური გეგმის მიხედვით.

„საქართველოს 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, იანვარ-ოქტომბერში სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელეზზე ინფორმაცია ორგანიზაციულ ჭრილში დანართის სახით თან ერთვის, ხოლო გაწეული საკასო ხარჯების სტრუქტურა საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მიხედვით შემდეგია:

ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის მიხედვით: „შრომის ანაზღაურების“ მუხლით ხარჯების დასაფინანსებლად 2017 წლის გეგმით გათვალისწინებულია 1 382 838.4 ათასი ლარი. ამ მიზნით რეგისტრირებული იქნა ვალდებულებები (წარმოდგენილია განაცხადი) 1 349 367.7 ათას ლარზე, მოთხოვნამ და გადახდამ შეადგინა 1 130 591.8 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების 83.8%-ს და საგეგმო მაჩვენებლის 81.8%-ს შეადგენს.

„საქონელი და მომსახურების“ მუხლით 2017 წლის გეგმით განსაზღვრულია 1 199 367.6 ათასი ლარის გამოყოფა. აღნიშნული მუხლიდან აღებულმა ვალდებულებებმა შეადგინა 1 067 952.6 ათასი ლარი, მოთხოვნამ და გადახდამ შეადგინა 980 938.3 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების 91.9%-ს და საგეგმო მაჩვენებლის 81.8%-ს შეადგენს.

„პროცენტის“ დაფარვის მუხლით 2017 წლის გეგმით გათვალისწინებულია 503 049.5 ათასი ლარის გამოყოფა. აღნიშნული მუხლიდან აღებულმა ვალდებულებებმა შეადგინა 447 141.9 ათასი ლარი, მოთხოვნამ და გადახდამ შეადგინა 432 762.1 ათასი ლარი, რაც გეგმის 86% და ვალდებულების 96.8%-ს შეადგენს. მათ შორის:

– საშინაო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურებისათვის საანგარიშო პერიოდში სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გაწეულმა ხარჯებმა შეადგინა 224 744.7 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების (239 124.6 ათასი ლარი) 94%-ს შეადგენს;

– საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურებისათვის საანგარიშო პერიოდში სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გაწეულმა ხარჯებმა შეადგინა 208 017.3 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების (208 017.3 ათასი ლარი) 100%-ია.

„სუბსიდიების“ მუხლით გასაწევი ხარჯების 2017 წლის გეგმამ შეადგინა 443 794.9 ათასი ლარი, აღებული ვალდებულებების ოდენობამ შეადგინა 386 350.9 ათასი ლარი, მოთხოვნამ და გადახდამ – 376 399.7 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების 97.4%-ს და გეგმის 84.8%-ს შეადგენს.

აღნიშნული მუხლიდან შეღავათიანი აგროკრედიტების დასაფინანსებლად 2017 წლის გეგმით განისაზღვრა 46 865.0 ათასი ლარი, გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 44 008.0 ათასი ლარი, რაც გეგმის 93.9% და ვალდებულების (44 010.1 ათასი ლარი) 100%-ია.

„გრანტების“ მუხლით გასაწევი ხარჯების 2017 წლის გეგმამ შეადგინა 1 197 933.7 ათასი ლარი, მოთხოვნამ და გადახდამ შეადგინა 906 874.1 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების (928 320.9 ათასი ლარი) 97.7% და საგეგმო მაჩვენებლის 75.7%-ია.

ხარჯების აღნიშნული კატეგორიიდან 2017 წლის იანვარ-ოქტომბერში ავტონომიური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტებს ტრანსფერების სახით გადაერიცხათ 701 496.8 ათასი ლარი, ანუ ვალდებულების (708 231.7 ათასი ლარი) 99%.

„სოციალური უზრუნველყოფის“ მუხლით 2017 წლის იანვარ-ოქტომბერში მოთხოვნამ და გადახდამ შეადგინა 2 738 154.4 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების (3 180 004.2 ათასი ლარი) 86.1% და საგეგმო პარამეტრის (3 315 479.3 ათასი ლარი) 82.6%-ია.

აღნიშნული მუხლიდან მოსახლეობის სოციალური დაცვის ხარჯების დასაფინანსებლად 2017 წლის გეგმით განისაზღვრა 2 431 850.4 ათასი ლარი, გადახდამ შეადგინა 1 991 202.6 ათასი ლარი, რაც გეგმის 81.9%-ია. მათ შორის: საპენსიო უზრუნველყოფის დაფინანსების ხარჯებმა შეადგინა 1 402 401.1 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების (1 679 798.1 ათასი ლარი) და გეგმის 83.5%-ია; მოსახლეობის მიზნობრივი ჯგუფების სოციალური დახმარებების ხარჯების დასაფინანსებლად წლიური გეგმით განისაზღვრა 677 559.2 ათასი ლარი, მოთხოვნამ და საკასო ხარჯმა შეადგინა 539 459.0 ათასი ლარი, რაც გეგმის 83.5% და ვალდებულების (1 679 798.1 ათასი ლარი) 83.5%-ია; ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამების ხარჯების დასაფინანსებლად წლიური გეგმით განისაზღვრა 834 814.6 ათასი ლარი, მოთხოვნამ და საკასო ხარჯმა შეადგინა 705 045.0 ათასი ლარი, რაც გეგმის 84.5% და ვალდებულების 705 264.9 ათასი ლარი) 99.97%-ია.

„სხვა ხარჯების“ მუხლით 2017 წლის გეგმა განისაზღვრა 1 139 238.1 ათასი ლარით, აღებული ვალდებულებების ოდენობამ შეადგინა 1 010 436.9 ათასი ლარი, მოთხოვნამ და გადახდამ შეადგინა 874 259.9 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების 86.5%-ს და გეგმის 76.7%-ს შეადგენს.

აღნიშნული მუხლიდან ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების დასაფინანსებლად წლიური გეგმით განისაზღვრა 575 500.0 ათასი ლარი, გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 477 088.2 ათასი ლარი, რაც გეგმის და ვალდებულების 82.9%-ია.

„არაფინანსური აქტივებისა და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაციით“ 2017 წლის გეგმით განისაზღვრა 966 380.0 ათასი ლარის ასიგნებები; საანგარიშო პერიოდში აღებული ვალდებულებების ოდენობამ 748 865.3 ათასი ლარი, მოთხოვნამ და გადახდამ – 722 804.8 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების 96.5%-ს და გეგმის 74.8%-ს შეადგენს.

საგზაო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ღონისძიებების დასაფინანსებლად განისაზღვრა 648 575.5 ათასი ლარი. საანგარიშო პერიოდში რეგისტრირებული იქნა 544 134.8 ათასი ლარის ვალდებულებები, გადახდამ (524 467.3 ათასი ლარი) შეადგინა ვალდებულების 96.4% და საგეგმო მაჩვენებლის – 80.9%.

„ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაციით“, 2017 წლის გეგმით ფინანსური აქტივებით ოპერაციების დასაფინანსებლად განსაზღვრულია 740 906.7 ათასი ლარის გამოყოფა. აღნიშნული მუხლიდან აღებულმა ვალდებულებებმა შეადგინა 576 815.3 ათასი ლარი, მოთხოვნამ და გადახდამ შეადგინა 562 609.1 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების 97.5%-ს და გეგმის 75.9%-ს შეადგენს.

აღნიშნული მუხლიდან სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის სესხისა და ლიზინგის ვალდებულებების დასაფინანსებლად განისაზღვრა 20 000.0 ათასი ლარი, გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 20 000.0 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების და გეგმის 100%-ია; სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაციისა და ტექნიკის შეძენისთვის გაწეულმა ხარჯებმა შეადგინა 18 500.0 ათასი ლარი, რაც გეგმის 48.7% და ვალდებულების 100%-ია.

„ვალდებულებების კლების“ მუხლით 2017 წლის გეგმით განსაზღვრულია 526 486.9 ლარის გამოყოფა. აღნიშნული მუხლიდან აღებული ვალდებულებებმა შეადგინა 403 380.1 ათასი ლარი, მოთხოვნამ და გადახდამ შეადგინა 395 319.8 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების 98%-ს და გეგმის 75.1%-ს შეადგენს. მათ შორის:

- საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების დაფარვისათვის გაწეულმა საკასო ხარჯებმა შეადგინა 343 885.3 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების (343 885.3 ათასი ლარი) 100%-ია;
- საშინაო სახელმწიფო ვალდებულებების დაფარვისათვის გაწეულმა საკასო ხარჯებმა შეადგინა 51 434.5 ათასი ლარი, რაც ვალდებულების (59 494.9 ათასი ლარი) 86.5%-ია.

ორგანიზაციული კოდების მიხედვით დანართის სახით თანდართულია ასევე ინფორმაცია კრედიტებიდან და გრანტებიდან გაწეული ხარჯების შესახებ, რომელთა ანგარიშგებაში ასახვის საფუძველს წარმოადგენს ფინანსთა სამინისტროს სახელმწიფო ვალის და საგარეო დაფინანსების დეპარტამენტის ინფორმაცია გრანტებისა და საერთაშორისო საინვესტიციო კრედიტების ფარგლებში ჩამორიცხული თანხების შესახებ, მ.შ. ინფორმაცია თანხების შესახებ, რომელთა ათვისება პროექტის განმახორციელებლების მიერ ხდება სახაზინო ანგარიშების გაუვლელად.

სახელმწიფო ბიუჯეტის ასიგნებების ფარგლებში გაწეულმა ხარჯმა, მომავალში მისაღები (ოვერდრაფტის) გრანტებისა და კრედიტების ანგარიშზე შეადგინა 73 077.0 ათასი ლარი. მათ შორის:

- „აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის ზესტაფონი-ქუთაისი-სამტრედიის მონაკვეთის მშენებლობა-რეკონსტრუქციის პროექტი (JICA)“ – 773.7 ათასი ლარი;
- „საქართველოს ურბანული რეკონსტრუქციისა და განვითარების პროექტი“ – 35 000.0 ათასი ლარი;
- „ქუთაისის წყალარინების პროექტი“ – 43.2 ათასი ლარი;
- „ქ. ბათუმის ახალი შემოვლითი გზა“ – 37 260.1 ათასი ლარი.

„სახაზინო სამსახურის მიერ საბიუჯეტო ორგანიზაციების სამივლინებო და წარმომადგენლობითი ხარჯების ანგარიშის გახსნისა და კორპორაციული ბარათების დამზადების თაობაზე“ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს 2010 წლის 15 თებერვლის #92 ბრძანების თანახმად, საქართველოს ბანკში გახსნილ სახაზინო სამსახურის კორპორაციულ საბარათე ანგარიშზე რიცხულმა ნაშთმა 2017 წლის პირველი ნოემბრისთვის შეადგინა 371.1 ათასი ლარი. აღნიშნული თანხა ასახულია შესაბამისი უწყებების საკასო ხარჯებში.

სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები ფუნქციონალურ ჭრილში

2017 წლის იანვარ-ოქტომბერში სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯებმა ფუნქციონალურ ჭრილში შეადგინა 8 162 785.1 ათასი ლარი და ძირითადი ფუნქციონალური კატეგორიების მიხედვით, შემდეგი სტრუქტურით ხასიათდება:

საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურების ხაზით გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 1 505 576.2 ათასი ლარი, რაც გეგმიური მაჩვენებლის (1 946 939.3 ათასი ლარი) 77.3%-ია. აღნიშნულ ხარჯებში აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის ხარჯების დაფინანსებამ შეადგინა 277 617.7 ლარი, რაც გეგმის (370 160.0 ათასი ლარი) 75% და საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურების ხარჯების 18.4%-ია; სახელმწიფო ვალებთან დაკავშირებული ოპერაციების ხარჯების დაფინანსების – 432 712.6 ათასი ლარი, ანუ გეგმის (503 000.0 ათასი ლარი) 86% და საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურების ხარჯების 28.7%.

თავდაცვის ღონისძიებების ხარჯების დასაფინანსებლად 2017 წლის გეგმით გათვალისწინებულია 675 964.7 ათასი ლარის გამოყოფა; გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 554 514.4 ათასი ლარი, ანუ გეგმიური მაჩვენებლის 82%, ხოლო სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯების მთლიანი მოცულობის (8 162 785.1 ათასი ლარი) 6.8%.

საზოგადოებრივი წესრიგისა და უსაფრთხოების ხაზით 2017 წლის გეგმით განსაზღვრულია 1 047 552.6 ათასი ლარის გამოყოფა, გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 834 762.2 ათასი ლარი, ანუ გეგმიური მაჩვენებლის 79.7%, ხოლო სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯების მთლიანი მოცულობის 10.2%; პოლიციის სამსახურის და სახელმწიფო დაცვის ხარჯების დაფინანსებამ შეადგინა 469 284.6 ათასი ლარი, ანუ გეგმის (572 362.7 ათასი ლარი) 82%; სასამართლოებისა და პროკურატურის დაფინანსების ხარჯებმა (90 819.6 ათასი ლარი) შეადგინა გეგმის (128 545.8 ათასი ლარი) 70.6%; სასჯელაღსრულების დაწესებულებების დაფინანსების ხარჯებმა შეადგინა 101 129.2 ათასი ლარი, რაც გეგმის (131 076.2 ათასი ლარი) 77.1%-ია.

ეკონომიკური საქმიანობის ხაზით 2017 წლის გეგმით გათვალისწინებულია 1 385 868.6 ათასი ლარის გამოყოფა, ხოლო გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 1 111 457.1 ათასი ლარი, ანუ გეგმიური მაჩვენებლის 80.2%. აღნიშნულ ხარჯებში საერთო ეკონომიკური, კომერციული და შრომით რესურსებთან დაკავშირებული საქმიანობის დაფინანსების ხარჯებმა (45 258.2 ათასი ლარი) შეადგინა გეგმის (81 547.4 ათასი ლარი) 55.5%; სოფლის მეურნეობის, სატყეო მეურნეობის, მეთევზეობისა და მონადირეობის დაფინანსების ხარჯებმა (144 573.4 ათასი ლარი), გეგმის (180 745.2 ათასი ლარი) 80% შეადგინა; ტრანსპორტის ხარჯების დასაფინანსებლად გათვალისწინებულია 910 453.8 ათასი ლარის გამოყოფა, გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 762 603.6 ათასი ლარი, ანუ გეგმიური მაჩვენებლის 83.8%.

გარემოს დაცვის ხაზით 2017 წლის გეგმით გათვალისწინებულია 60 750.4 ათასი ლარის გამოყოფა, ხოლო გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 51 472.7 ათასი ლარი, ანუ გეგმიური მაჩვენებლის 84.7%.

საბინაო-კომუნალური მეურნეობის ხაზით 2017 წლის გეგმით გათვალისწინებულია 33 134.9 ათასი ლარის გამოყოფა, ხოლო გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 14 847.0 ათასი ლარი, ანუ გეგმიური მაჩვენებლის 44.8%. მათ შორის, წყალმომარაგების ხარჯების დასაფინანსებლად გათვალისწინებულია 7 814.6 ათასი

ლარის გამოყოფა, გაწეულმა საკასო ხარჯმა კი შეადგინა 4 736.6 ათასი ლარი, რაც გეგმის 60.6%-ია.

ჯანმრთელობის დაცვის ხაზით 2017 წლის გეგმით განსაზღვრულია 997 664.3 ათასი ლარის გამოყოფა, ხოლო გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 843 294.1 ათასი ლარი, ანუ გეგმიური მაჩვენებლის 84.5%, ხოლო სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯების მთლიანი მოცულობის 10.3%; ამბულატორიული მომსახურების ხარჯების დასაფინანსებლად გათვალისწინებულია 704 072.1 ათასი ლარის გამოყოფა, საკასო ხარჯმა (601 064.3 ათასი ლარი) შეადგინა გეგმიური მაჩვენებლის 85.4%; საავადმყოფოების მომსახურებისათვის გაწეულმა ხარჯებმა (134 392.7 ათასი ლარი) შეადგინა გეგმის (150 331.2 ათასი ლარი) 89.4%; საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მომსახურების ხარჯები დაფინანსდა – 32 071.9 ათასი ლარით, რაც გეგმის (37 535.1 ათასი ლარი) 85.4%-ია.

საქმიანობა კულტურის, დასვენებისა და რელიგიის სფეროში დაფინანსდა 217 491.4 ათასი ლარით, რაც 2017 წლის გეგმიური მაჩვენებლის 251 306.3 ათასი ლარი) 86.5%-ს შეადგენს. ტელე-რადიო მაუწყებლობის და საგამომცემლო საქმიანობის დასაფინანსებლად განსაზღვრულია 47 623.8 ათასი ლარი გამოყოფა, საკასო ხარჯმა (38 310.2 ათასი ლარი) შეადგინა გეგმის 80.4%.

განათლების სფეროს დასაფინანსებლად წლიური გეგმით გათვალისწინებულია 1 181 358.9 ათასი ლარის გამოყოფა; გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 917 030.8 ათასი ლარი, ანუ გეგმიური მაჩვენებლის 77.6% და სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯების მთლიანი მოცულობის 11.2%; აღნიშნულ ხარჯებში ზოგადი განათლების დაფინანსებამ შეადგინა – 487 128.9 ათასი ლარი, რომელიც გეგმის 589 797.9 ათასი ლარი) 82.6%-ია; უმაღლესი განათლების დაფინანსებამ – 113 212.1 ათასი ლარი, რაც გეგმის (150 004.8 ათასი ლარი) 75.5%-ია.

სოციალური დაცვის ხაზით წლიური გეგმით განსაზღვრულია 2 567 541.3 ათასი ლარის გამოყოფა; გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 2 112 339.3 ათასი ლარი, ანუ გეგმიური მაჩვენებლის 82.3%, ხოლო სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯების მთლიანი მოცულობის 25.9%. ხანდაზმულთა სოციალური დაცვის ხარჯების დასაფინანსებლად განსაზღვრულია 1 710 222.3 ათასი ლარის გამოყოფა, საკასო ხარჯმა შეადგინა 1 426 024.0 ათასი ლარი, ანუ გეგმის 83.4%; ოჯახებისა და ბავშვების სოციალური დაცვისთვის გაწეულმა ხარჯებმა შეადგინა 550 615.1 ათასი ლარი, რაც გეგმის (694 064.6 ათასი ლარი) 79.3%-ია.

საქართველოს პრეზიდენტის და საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდები

საქართველოს პრეზიდენტის სარეზერვო ფონდიდან საანგარიშო პერიოდში გამოყოფილი ასიგნებების მოცულობამ ასთოთხმეტ შემთხვევაში შეადგინა სულ 3 539.9 ათასი ლარი.

გამოყოფილი ასიგნებებიდან საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა სულ 2 976.3 ათასი ლარი.

საქართველოს პრეზიდენტის სარეზერვო ფონდიდან გამოყოფილი ასიგნებების ფარგლებში აუთვისებელი თანხების მოცულობამ 2017 წლის 1 ნოემბრის მდგომარეობით შეადგინა 563.6 ათასი ლარი.

საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდიდან საანგარიშო პერიოდში გამოყოფილი ასიგნებების მოცულობამ სამოცდაჩვიდმეტ შემთხვევაში შეადგინა სულ 51 926.0 ათასი ლარი.

გამოყოფილი ასიგნებებიდან საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა სულ 39 783.3 ათასი ლარი.

საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდიდან გამოყოფილი ასიგნებების ფარგლებში 2017 წლის 1 ნოემბრისთვის აუთვისებელი თანხების მოცულობამ შეადგინა სულ 12 142.7 ათასი ლარი.

ორგანიზაციულ ჭრილში თანხების ხარჯვის შესახებ ინფორმაცია თან ერთვის.

რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდი

რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან საანგარიშო პერიოდში გამოყოფილი ასიგნებების მოცულობამ თხუთმეტ შემთხვევაში შეადგინა სულ 155 306.3 ათასი ლარი.

გამოყოფილი ასიგნებებიდან საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა სულ 138 228.9 ათასი ლარი.

რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან გამოყოფილი ასიგნებების ფარგლებში 2017 წლის 1 ნოემბრისთვის აუთვისებელი თანხების მოცულობამ შეადგინა სულ 17 077.5 ათასი ლარი.

მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდი

მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდიდან საანგარიშო პერიოდში გამოყოფილი ასიგნებების მოცულობამ სამ შემთხვევაში შეადგინა სულ 14 400.0 ათასი ლარი.

გამოყოფილი ასიგნებებიდან საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა სულ 4 592.0 ათასი ლარი.

მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდიდან გამოყოფილი ასიგნებების ფარგლებში 2017 წლის 1 ნოემბრისთვის აუთვისებელი თანხების მოცულობამ შეადგინა სულ 9 808.0 ათასი ლარი.

წინა პერიოდში წარმოქმნილი სხვა კრედიტორული დავალიანებების დაფარვა

„საქართველოს 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად, საანგარიშო პერიოდში წინა წლებში წარმოქმნილი კრედიტორული დავალიანებების დასაფარად „ვალდებულებების კლების“ მუხლით გამოყოფილი იქნა 58 406.9 ათასი ლარი, საკასო ხარჯმა შეადგინა 48 978.5 ათასი ლარი. აქედან: ცალკეული ღონისძიებების სახით წინა პერიოდში წარმოქმნილი ვალდებულებების დასაფარად განისაზღვრა 16 442.2 ათასი ლარის ასიგნება, საკასო ხარჯმა შეადგინა 12 556.8 ათასი ლარი, (მათ შორის, „საქართველოს რეგიონალური განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის“ მიერ, წინა წლებში შესრულებული საგზაო სამუშაოების აუნაზღაურებელი ნაწილის გადახდა - 12 550.0 ათასი ლარი).

„საქართველოს 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდის დაზუსტებულმა გეგმამ შეადგინა 40 000.0 ათასი ლარი. აქედან, ვალდებულებების კლების მუხლით: საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს გამოეყო 26 732.1 ათასი ლარი (საკასო ხარჯი – 26 732.1 ათასი ლარი), სხვა ხარჯების მუხლით გამოეყო 422.5 ათასი ლარი(საკასო ხარჯი – 422.5 ათასი ლარი), ხოლო საბიუჯეტო ორგანიზაციების დავალიანების დასაფარად საინკასო დავალებით ჩამოჭრილი თანხების ასანაზღაურებლად გეგმამ შეადგინა 12 845.3 ათასი ლარი (საკასო ხარჯი - 5 844.7 ათასი ლარი).

საქართველოს 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ცალკეული ღონისძიებებისათვის და წინა პერიოდში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვის ფონდიდან გამოყოფილი ასიგნებების გარდა, საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საბიუჯეტო ასიგნებებში წარმოქმნილი ეკონომიის ხარჯზე წინა პერიოდის დავალიანების დასაფარად ვალდებულებების კლების მუხლით გამოყოფილმა გეგმამ შეადგინა - 2 387.3 ათასი ლარი, ბიუჯეტის ასიგნების ფარგლებში გაწეული საკასო ხარჯი შეადგენს 3 844.8 ათას ლარს, მათ შორის, მიზნობრივი გრანტის ფარგლებში გაწეული ხარჯი – 1 476.8 ათას ლარს.

ამასთან, ბიუჯეტის შესახებ კანონით განსაზღვრული ღონისძიებებისა და გამოყოფილი ასიგნებების მიხედვით საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საანგარიშო პერიოდში, წინა წლების დავალიანებების დასაფარავად გაწეულ ხარჯებზე ინფორმაცია ორგანიზაციულ ჭრილში ერთვის დანართის სახით.

„წინა წლებში წარმოქმნილი ვალდებულებების დაფარვისა და სასამართლოს გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდის“ ფარგლებში, საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ, შესაბამისი სააღსრულებლო ბიუროების საინკასო დავალებებით სახაზინო სამსახურის ანგარიშებიდან წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდიდან, დაკისრებული თანხების

სახით ავტომატურ რეჟიმში იძულების წესით ჩამოჭრილი იქნა 5 844.7 ათასი ლარი, რაც გატარდა საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების ორგანიზაციულ კოდზე.

2017 წლის იანვარ-ოქტომბერში სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობების, გადასახდელების, ნაშთის ცვლილებისა და მთლიანი სალდოს შესახებ წარმოდგენილი ანგარიში შედგენილია სახაზინო სამსახურში არსებული ოპერატიული მონაცემების საფუძველზე.